

Director IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe

Adriana SARGO

" 10 " 24/04/2023

**Curriculumul la disciplina
F.07.O.017 Fiscalitate**

Specialitatea: **41210 - Finanțe și asigurări**

Calificarea: Broker în asigurări

Chişinău 2023

Aprobat la:

Ședința Consiliului metodic-stiințific al Centrului de Excelență în Economie și Finanțe, proces-verbal nr. 3 din "09" 10 2023

Director adjunct pentru instruire și educație

Angela BOTEZATU

Ședința catedrei "Finanțe", proces-verbal nr. 2 din "11" 09 2023

Șef catedră

Ala ROLLER

Actualizat în baza Planului de învățământ aprobat prin OMEC nr.339, din 18.05.2022:

1. *Claudia PLĂMĂDEALĂ*, grad didactic superior, magistrul în economie, IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe
2. *Veronica HERȚA*, grad didactic II, IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe

Recenzenți:

1. Dinu GHERASIM, director general, Compania de Asigurări "Donaris Vienna Insurance Group" SA
2. Liviu MIRAUȚA, manager în asigurări, Compania de Asigurări "Moldasig" SA
3. Sergiu ȘOIMU, director „First Audit International” SRL

Adresa Curriculumului în Internet:

<http://edu.gov.md/ro/content/curriculum-invatamintul-profesional-tehnic-postsecundar>

Cuprins:

<i>I. Preliminarii.....</i>	<i>4</i>
<i>II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională.....</i>	<i>5</i>
<i>III. Competențele profesionale specifice disciplinei</i>	<i>6</i>
<i>IV. Administrarea disciplinei</i>	<i>6</i>
<i>V. Unitățile de învățare</i>	<i>6</i>
<i>VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unitățile de învățare</i>	<i>10</i>
<i>VII. Studiul individual ghidat de profesor</i>	<i>10</i>
<i>VIII. Lucrări practice recomandate</i>	<i>11</i>
<i>IX. Sugestii metodologice.....</i>	<i>12</i>
<i>X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale</i>	<i>13</i>
<i>XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii.....</i>	<i>15</i>
<i>XII. Resurse didactice recomandate elevilor</i>	<i>15</i>

I. Preliminarii

Organizarea, conceperea și funcționarea sistemului fiscal conduce la schimbări importante în viața socială, economică și politică. Din această cauză, fiscalitatea trebuie analizată nu numai din perspectivă statică, ci și dinamică. Republica Moldova, pe calea transformărilor în perioada actuală, cât și în perspectiva integrării europene, are de soluționat multiple probleme.

Studierea Fiscalității are un rol foarte important în dezvoltarea economică și socială a unei țări. În primul rând, cunoașterea sistemului fiscal permite elevilor să înțeleagă mai bine cum sunt colectate și cheltuite fondurile publice și cum acestea afectează economia și viața lor de zi cu zi. În plus, studiarea Fiscalității este esențială pentru a dezvolta politici fiscale care să sprijine creșterea economică și reducerea inegalităților sociale. Prin înțelegerea mecanismelor fiscale și a impactului lor asupra economiei și societății, guvernele pot lua decizii informate și bine fundamentate cu privire la impozite, taxe și alte forme de colectare a veniturilor. Responsabilitatea fiscală poate ajuta la dezvoltarea unei culturi a conformității fiscale, în care oamenii înțeleg importanța plății impozitelor și contribuția lor la dezvoltarea comunității și a țării în ansamblu.

Statutul curriculumului. Curriculumul la disciplina "*Fiscalitate*" este un document normativ și obligatoriu pentru realizarea procesului de pregătire a specialiștilor în domeniul de formare profesională 412 *Finanțe, activitate bancară și asigurări*, specialitatea 41210 *Finanțe și asigurări*, care vor activa în cadrul diverselor entități economice în conformitate cu sarcinile de lucru. Curriculumul este propus pentru realizarea procesului de predare-învățare-evaluare la unitatea de curs "*Fiscalitate*" în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar și este conceput astfel, încât să permită profesorilor posibilitatea de a-și elabora o strategie eficientă de organizare a demersului educațional în vederea formării la elevi a unor abilități, valori și atitudini corespunzătoare provocărilor și cerințelor pieței muncii din societatea contemporană.

Scopul disciplinei. Disciplina "*Fiscalitate*" este una teoretică cu aplicații practice în domeniul impozitării. În cadrul acesteia se pune accent pe studiarea noțiunii de impozit, elementelor și funcțiilor lui, principiilor și metodelor de impunere, teoriilor economice care vizează problemele fiscalității, precum și metode și tehnici concrete de calculare și achitare a obligațiilor fiscale prevăzute de legislația actuală a Republicii Moldova. În acest context, un rol deosebit în programul de studii îl ocupă reflectarea conceptelor de bază privind: sistemul fiscal al Republicii Moldova și interacțiunea fiscală; administrarea impozitelor și taxelor; evaziunea fiscală; calcularea și stingerea obligației fiscale privind diverse tipuri de impozite și taxe; modul de completare și prezentare a dărilor de seamă fiscale etc.

Funcțiile de bază ale curriculumului:

- funcția didactică de desfășurare a procesului educațional din perspectiva unei pedagogii axate pe acte normative ale procesului de predare-învățare-evaluare și certificare în contextul unei pedagogii axate pe competențe;
- reper pentru proiectarea pe competențe;
- componentă de bază pentru elaborarea strategiei de evaluare și certificare;
- orientare a procesului educațional spre formare de competențe la elevi;
- componentă fundamentală pentru elaborarea manualelor tipărite, manualelor electronice, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare curentă și sumativă.

Beneficiarii curriculumului. Curriculumul este destinat:

- elevilor care își fac studiile la specialitatea "*Finanțe și asigurări*";

- profesorilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar;
- autorilor de manuale și ghiduri metodologice;
- membrilor comisiilor pentru examenele de calificare;
- membrilor comisiilor de identificare, evaluare și recunoașterea rezultatelor învățării, dobândite în contexte non-formale și informale.

Curriculumul la disciplina fiscalitate include 5 unități de învățare: Aspecte teoretice ale fiscalității; Impozite și taxe generale de stat; Impozite și taxe locale; Impozite sociale; Regimuri fiscale speciale, specificul impozitării domeniului bancar.

Pentru accentuarea caracterului practic-aplicativ al disciplinei se recomandă corelarea teoriei cu rezolvarea exercițiilor practice, completarea de formulare de dări de seamă fiscale, lucrul cu legislația fiscală etc. Se va pune accentul pe domeniul de pregătire a elevilor, analiza unor procese referitoare la ajustarea legislației fiscale a Republicii Moldova la cea din spațiul economic european.

Unitățile de curs ce necesită a fi studiate până la demararea procesului de instruire la disciplina "*Fiscalitate*":

U.02.O.004 Bazele legislației;

U.02.O.007 Dreptul afacerilor;

P.02.O.049 Practica de inițiere în specialitate;

F.04.O.012 Bazele contabilității;

P.04.O.050 Practica de instruire;

F.05.O.016 Contabilitatea financiară;

S.05.O.020 Inițiere în firma de exercițiu;

S.05.O.021 Prețuri și tarife;

S.06.O.022 Firma de exercițiu;

S.06.O.023 Finanțe publice;

P.06.O.051 Practica de specialitate.

În procesul de elaborare a curriculumului s-a ținut cont de actele legislative în vigoare la momentul elaborării. Reieșind din dinamismul prevederilor legislative ale sistemului fiscal, politicii fiscale și al mecanismului economic, curriculumul va fi supus completării și actualizării continue.

II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională

Disciplina "*Fiscalitate*" are un rol esențial în formarea specialistului din domeniul de formare *Afaceri, administrare și drept*. Majoritatea unităților de curs de profil economic au la bază conținuturi specifice domeniului fiscalității. Specialistul competent trebuie să posede abilități de calculare și achitare corectă a impozitelor și taxelor în conformitate cu prevederile legislației fiscale. La fel și statutul de contribuabil în orice domeniu impune necesitatea de a cunoaște prevederile legale privind obligațiile sale fiscale. Acestea și alte motive au stat la baza necesității și utilității studierii disciplinei "*Fiscalitate*".

Studierea acestei discipline va contribui la formarea competențelor profesionale de calculare și achitare corectă a impozitelor și taxelor. Cunoștințele obținute și abilitățile formate pe parcursul studierii "*Fiscalității*" vor servi ca fundament pentru susținerea examenului de calificare sau a lucrării de diplomă și formarea profesională a elevilor la așa unități de curs ca:

F.08.O.018 Relații valutar-financiare internaționale;

S.08.O.030 Gestiunea financiară a sectorului public;

P.08.O.052 Practica ce anticipează probele de absolvire.

Unitățile de curs ce urmează a fi studiate oferă elevilor posibilitatea de a face față obligațiilor de contribuabil, de a soluționa probleme și situații profesionale, de a se integra cu succes în activitatea profesională. Atitudinile și comportamentele caracteristice unui contribuabil corect și onest, formate în cadrul acestei unități de curs, vor contribui la desfășurarea unei activități independente și la o carieră de succes.

III. Competențele profesionale specifice disciplinei

Competențele profesionale din Standardul de pregătire profesională la specialitatea *Finanțe și bănci*:

CP 1.2. Utilizarea cunoștințelor de bază pentru explicarea și interpretarea unor variate tipuri de concepte, situații, procese, proiecte asociate domeniului Finanțe și bănci.

CP 2.1. Utilizarea cunoștințelor de bază pentru rezolvarea problemelor profesionale bine definite, tipice domeniului finanțe și bănci în condiții de asistență calificată.

Atribuții:

A 1. Aplicarea normelor de asigurare a securității informațiilor financiar-bancare.

A 2. Documentarea operativă și corectă a operațiunilor economice aferente activității instituțiilor financiar-bancare.

A 3. Prestarea operațiunilor de consiliere a clienților.

A 5. Asigurarea principiilor de transparență, legalitate, economicitate, eficiență în gestionarea resurselor financiare.

A 6. Evaluarea, investigarea și diagnosticarea proceselor și fenomenelor specifice din instituțiile financiar-bancare.

Competențele profesionale specifice disciplinei:

CS 1. Utilizarea limbajului de specialitate specific domeniului fiscalității.

CS 2. Respectarea și aplicarea prevederilor legislației fiscale.

CS 3. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor pe diverse categorii de impozite și taxe.

CS 4. Completarea formularelor de dări de seamă fiscale pentru diverse categorii de impozite și taxe.

CS 5. Interpretarea regimurilor fiscale speciale de impozitare.

IV. Administrarea disciplinei

Codul	Denumirea disciplinei	Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
			Total	Contact direct		Lucrul individual		
				Prelegeri	Practică/ Seminar			
F.07.O.017	Fiscalitate	VII	150	45	30	75	Examen	5

V. Unitățile de învățare

Nr.	Unități de competență	Unități de conținut/Cunoștințe
Unitatea de învățare 1. Aspectele teoretice ale fiscalității		

Nr.	Unități de competență	Unități de conținut/Cunoștințe
	CS 1. Utilizarea limbajului de specialitate specific domeniului fiscalității: - Definirea impozitelor și taxelor; - Determinarea semnificației elementelor impozitelor; - Analiza principiilor de impunere; - Descrierea impozitelor conform criteriilor de clasificare.	1.1. Conținutul social-economic al impozitelor 1. Evoluția istorică a impozitelor. 2. Noțiunea, rolul și funcțiile impozitelor. 3. Elementele impozitelor. 4. Principiile moderne și clasice ale impunerii. 5. Criterii de clasificare a impozitelor. 6. Caracteristica impozitelor directe și indirecte.
	CS 1. Utilizarea limbajului de specialitate specific domeniului fiscalității: - Identificarea etapelor procedurii fiscale; - Recunoașterea metodelor de evaluare a obiectului impozabil; - Determinarea cuantumului impozitului aplicând diverse tipuri de cote; - Descrierea metodelor de percepere a impozitelor.	1.2. Procedura fiscală 1. Noțiunea de impunere. Conținut, etape și acte prealabile. 2. Constatarea și evaluarea obiectului impozabil. 3. Determinarea cuantumului impozitelor. 3.1. Impunerea în cote fixe. 3.2. Impunerea în cote procentuale. 4. Metode de percepere a impozitelor.
	CS 2. Respectarea și aplicarea prevederilor legislației fiscale: - Descrierea evoluției sistemului fiscal din țara noastră; - Analiza prevederilor actelor normative și legislative din domeniul impozitelor; - Recunoaștere diverselor categorii de impozite și taxe; - Prezentarea funcțiilor și atribuțiilor organelor de administrare fiscală.	1.3. Sistemul fiscal 1. Evoluția istorică a serviciului fiscal autohton. Reforma fiscală. 2. Legislația fiscală. 3. Sistemul de impozite și taxe. 4. Administrarea fiscală și organele de administrare fiscală.
Unitatea de învățare 2. Impozite și taxe generale de stat		
	UC1. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor privind impozitul pe venit: - Diferențierea surselor de venit impozabile și neimpozabile; - Calcularea scutirilor acordate persoanelor fizice; - Determinarea impozitului pe venitul persoanelor fizice și juridice. CS 4. Completarea formularelor de dări de seamă fiscale pentru diverse categorii de impozite și taxe.	2.1. Impozitul pe venit 1. Esența, evoluția și particularitățile privind impozitul pe venit. 2. Elementele impozitului pe venit. 3. Scutiri și deduceri. 4. Calcularea și achitarea impozitului pe venit de către persoanele fizice. 5. Modul de calculare și achitare a impozitului pe venit a persoanelor juridice. 6. Reținerea impozitului la sursa de plată. 7. Declarația fiscală privind impozitului pe venit.
	UC2. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor privind TVA: - Identificarea livrărilor impozabile și neimpozabile cu TVA; - Determinarea obligațiilor fiscale, virarea și declararea TVA; - Completarea facturilor fiscale, registrelor de evidență a vânzărilor și procurărilor, declarației privind TVA.	2.2. Taxa pe Valoarea Adăugată 1. Noțiuni și elemente privind TVA. 2. Livrări scutite de TVA. 3. Înregistrarea subiectului impozabil cu TVA. 4. Determinarea obiectului, calcularea obligației fiscale. 5. Prezentarea declarației fiscale cu privire la TVA.

Nr.	Unități de competență	Unități de conținut/Cunoștințe
	CS 4. Completarea formularelor de dări de seamă fiscale privind impozitul pe venit.	
	UC3. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor privind accizele: - Interpretarea noțiunii și elementelor accizelor; - Calcularea accizelor; - Determinarea obligațiilor fiscale, virarea și declararea accizelor. CS 4. Completarea formularelor de dări de seamă fiscale privind accizele.	2.3. Accize 1. Elementele accizelor. 2. Înregistrarea subiecților impozabili cu accize. 3. Modul de calculare și termenele de achitare a accizelor. Restituirea accizelor. 4. Declararea și administrarea accizelor.
	UC3. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor privind taxele rutiere: - Explicarea specificului calculării și achitării taxelor rutiere în Republica Moldova; - Analiza legislației fiscale cu privire la taxele rutiere; - Determinarea și achitarea diverselor categorii de taxe rutiere.	2.4. Taxe rutiere 1. Taxa pentru folosirea drumurilor de către posesorii de autovehiculele înmatriculate în RM. 2. Taxa pentru folosirea drumurilor RM de către posesorii de autovehiculele neînmatriculate în RM (vinieta). 3. Taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehicule a căror masă totală, sarcină masică pe axă sau ale căror dimensiuni depășesc limitele admise. 4. Taxa pentru folosirea zonei de protecție a drumurilor din afara perimetrului localităților pentru efectuarea lucrărilor de construcție și montaj. 5. Taxa pentru folosirea zonei de protecție a drumurilor din afara perimetrului localităților pentru amplasarea publicității exterioare. 6. Taxa pentru folosirea zonei de protecție a drumurilor din afara perimetrului localităților pentru amplasarea obiectivelor de prestare a serviciilor rutiere.
	UC4. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor privind taxele vamale, impozitul privat, impozitul pe avere: - Definirea taxelor vamale; - Descrierea tendințelor în evoluția taxelor vamale; - Determinarea obligațiilor fiscale, virarea și declararea taxelor vamale; - Determinarea și achitarea impozitului privat; - Determinarea și achitarea impozitului pe avere.	2.5. Taxe vamale. Alte impozite și taxe generale de stat 1. Modul de calculare și achitare a taxelor vamale și a taxelor pentru procedura vamală. 2. Determinarea valorii în vamă a mărfurilor. Facilități tarifare. 3. Impozitul privat. 4. Taxele de stat. 5. Impozitul pe avere.
Unitatea de învățare 3. Impozite și taxe locale		
	UC5. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor privind impozitul pe bunurile imobiliare:	3.1. Impozitul pe bunurile imobiliare 1. Subiecții, obiectivele impunerii și baza impozabilă a bunurilor imobiliare.

Nr.	Unități de competență	Unități de conținut/Cunoștințe
	- Definirea și descrierea elementelor impozitului pe bunurile imobiliare; - Calcularea și achitarea impozitului pentru bunurile imobiliare; - Completarea și prezentarea dărilor de seamă fiscale privind impozitul pe bunurile imobiliare a persoanelor fizice și juridice; - Calcularea și achitarea impozitului funciar. CS 4. Completarea formularelor de dări de seamă fiscale privind impozitul pe bunurile imobiliare.	2. Evaluarea și reevaluarea bunurilor imobiliare în scopul impozitării. 3. Cotele, modul de calculare și termenele de achitare a impozitului pe bunurile imobiliare a persoanelor fizice. 4. Particularitățile calculării impozitului pe bunurile imobiliare a persoanelor fizice. 5. Impozitul funciar. 6. Facilități privind impozitul pe bunurile imobiliare.
	UC6. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor privind taxele locale: - Determinarea rolului taxelor locale la formarea veniturilor bugetelor unităților administrativ-teritoriale; - Calcularea și declararea taxelor locale. CS 4. Completarea formularelor de dări de seamă fiscale privind taxele locale.	3.2. Taxele locale 1. Taxa pentru amenajarea teritoriului. 2. Taxa de organizare a licitațiilor și loteriilor pe teritoriul unității administrativ-teritoriale. 3. Taxa de amplasare a publicității. 4. Taxa de aplicare a simbolicii locale. 5. Taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii de deservire socială. 6. Taxa de piață. 7. Taxa pentru cazare. 8. Taxa balneară. 9. Taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători. 10. Taxa pentru parcare. 11. Taxa pentru dispozitivele publicitare. 12. Taxa de la posesorii de câini. 13. Taxe de parcaj. 14. Taxa de salubritate.
	UC7. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor privind taxele pentru resurse naturale: - Determinarea rolului taxelor pentru resursele naturale la formarea veniturilor bugetelor unităților administrativ-teritoriale; - Calcularea și declararea taxelor pentru resursele naturale. CS 4. Completarea formularelor de dări de seamă fiscale privind taxele pentru resurse naturale.	3.3. Taxele pentru resursele naturale 1. Taxa pentru apă. 2. Taxa pentru extragerea mineralelor utile. 3. Taxa pentru folosirea subsolului.
Unitatea de învățare 4. Impozite sociale		
	UC8. Determinarea obligațiilor fiscale a contribuabililor privind contribuția de asigurări sociale și prima de asigurare medicală obligatorie:	1. Asigurările sociale de stat. 2. Calculul și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii.

Nr.	Unități de competență	Unități de conținut/Cunoștințe
	- Calcularea și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii; - Calcularea și achitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. CS 4. Completarea formularelor de dări de seamă fiscale privind contribuția de asigurări sociale și prima de asigurare medicală obligatorie.	3. Tipurile drepturilor și veniturilor din care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii. 4. Sistemul de asigurări obligatorii de asistență medicală. 5. Modul de calculare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. Polița de asigurare medicală.
Unitatea de învățare 5. Regimuri fiscale speciale. Specificul impozitării domeniului bancar.		
	CS 5. Interpretarea regimurilor fiscale speciale de impozitare.	1. Specificul impozitării zonelor economice libere. 2. Patenta de întreprinzător. 3. Impozitarea parcurilor IT. 4. Întreprinzătorii individuali. 5. Alte categorii de contribuabili. 6. Impozitarea specifică domeniului bancar.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unitățile de învățare

Nr.	Unități de învățare	Total	Contact direct		Lucrul individual
			Teoretice	Seminare/ Practice	
1.	Aspectele teoretice ale fiscalității	24	6	6	12
1.1.	Conținutul social-economic al impozitelor	10	2	2	6
1.2.	Procedura fiscală	8	2	2	4
1.3.	Sistemul fiscal	6	2	2	2
2.	Impozite și taxe generale de stat	68	22	14	32
2.1.	Impozitul pe venit	20	6	4	10
2.2.	Taxa pe Valoarea Adăugată	20	6	4	10
2.3.	Accize	12	4	2	6
2.4.	Taxe rutiere	6	2	2	2
2.5.	Taxele vamale. Alte impozite și taxe generale de stat	10	4	2	4
3.	Impozite și taxe locale	36	10	6	20
3.1.	Impozitul pe bunurile imobiliare	14	4	2	8
3.2.	Taxele locale	14	4	2	8
3.3.	Taxele pentru resursele naturale	8	2	2	4
4.	Impozite sociale	10	3	2	5
5.	Regimuri fiscale speciale. Specificul impozitării domeniului bancar	12	4	2	6
	Total	150	45	30	75

VII. Studiul individual ghidat de profesor

Studiul individual al elevilor se desfășoară în scopul dobândirii de către aceștia a unor competențe profesionale generale și specifice, inclusiv capacitatea de a utiliza cunoștințele dobândite într-un domeniu

profesional. Cadrul didactic va planifica studiul individual al elevilor ghidat de profesor ținând cont de temele recomandate după cum urmează:

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termen de realizare
1. Aspectele teoretice ale fiscalității			
Evoluția istorică a impozitelor	Studiu de caz	Prezentarea studiului	Săptămâna 1
2. Impozite și taxe generale de stat			
Impozitul pe venitul persoanelor fizice	Portofoliul. Fișa personală de evidență a veniturilor. Referat la tema "Impozitul pe venit în alte state"	Prezentarea Portofoliului, Fișei, Referatului	Săptămâna 4
Factura fiscală	Portofoliul. Factura fiscală. Referat la tema "TVA în alte state".	Prezentarea Portofoliului, Fișei, Referatului	Săptămâna 5
Modul de calculare și achitare a accizelor	Exercițiu. Referat la tema "Accize în alte state".	Prezentarea Referatului	Săptămâna 6
3. Impozite și taxe locale			
Impozitul pe bunurile imobiliare	Studiu de caz "Impozitul pe bunurile imobiliare în localitatea mea"	Prezentarea studiului de caz	Săptămâna 9
Taxele locale	Studiu de caz "Taxele locale în localitatea mea". Formularul dării de seamă TL 13 completat	Prezentarea studiului de caz, Formularului dării de seamă TL 13	Săptămâna 10
4. Impozite sociale			
Interpretarea legislației fiscale privind CAS și PAM în RM	Portofoliul. Formularele de dări de seamă fiscale completate.	Prezentarea Portofoliului, formularelor completate	Săptămâna 14
5. Regimuri fiscale speciale. Specificul impozitării domeniului bancar.			
Regimuri fiscale facilitare	Referat	Prezentarea referatului	Săptămâna 15

În contextul digitalizării procesului educațional vor fi valorificate instrumentele Google. Studiile individuale pot fi încărcate pe platforme online, inclusiv Google Classroom.

VIII. Lucrări practice recomandate

Lucrările practice se vor realiza în cadrul lecțiilor practice. Elevii vor elabora un portofoliu unde se vor include formularele de dări de seamă fiscale. Portofoliul la "Fiscalitate" va conține următoarele elemente obligatorii:

- pagina de titlu (va conține denumirea instituției, catedra, titlul, datele despre elev și profesor);
- separatoare pe unități de conținut (vedeți temele în tabelul de mai jos);
- la fiecare unitate de conținut formularele de documente respective (la fel indicate în tabelul de mai jos):

Nr.	Unitatea de conținut	Denumirea formularului	Numărul de exemplare
1.	Impozitul pe venit	CEREREA angajatului privind acordarea scutirilor la impozitul pe venit reținut din salariu	1

Nr.	Unitatea de conținut	Denumirea formularului	Numărul de exemplare
		FIȘA PERSONALĂ de evidență a veniturilor sub formă de salariu și a altor plăți efectuate de către patron în folosul angajatului, precum și a impozitului pe venit reținut din aceste plăți	3
		(Forma CET18) Declarația persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit pe perioada fiscală	2
2	Taxa pe Valoarea Adăugată	(Forma TVA12) Declarația privind TVA	1
		Model (specimen) de factură fiscală	2
3	Accize	(Forma ACZ09) Declarația privind accizele	1
4.	Impozitul pe bunurile imobiliare	(Forma BIJ17) Calculul Impozitului pe bunuri imobiliare	1
5.	Taxele pentru resursele naturale	(Forma TRN 21) Darea de seamă la taxele pentru resurse naturale	1
6.	Taxele locale	(Forma TL13) Darea de seamă pe taxele locale	1
7.	Impozite sociale	(Formularul IPC 21) Darea de seamă privind reținerea impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate	1

În cadrul lecțiilor practice elevii vor rezolva exerciții, studii de caz cu calcularea diverselor categorii de obligații fiscale și completarea formularelor dărilor de seamă aferente acestora. Profesorul poate include sau exclude alte formulare de dări de seamă fiscale relevante.

IX. Sugestii metodologice

Formarea și dezvoltarea competențelor profesionale ale elevilor poate fi realizată prin organizarea eficientă a procesului instructiv-educativ. Aceasta vizează în primul rând selectarea adecvată a metodologiei de instruire și formare. Tehnologiile didactice aplicate în procesul instructiv-educativ vor fi indicate explicit în proiectele didactice elaborate de fiecare profesor în funcție de nivelul de pregătire și progresul demonstrat atât de grupa de elevi în ansamblu, cât și de fiecare elev în parte.

Setul de metode și tehnologii didactice aplicate de profesor în predarea unității de curs se vor axa pe particularitățile unității de curs, pe aspectele motivaționale ale elevului, pe accesibilitatea însușirii cunoștințelor și a formării de atitudini.

În procesul didactic profesorul va utiliza mai multe metode și strategii didactice: exercițiile de spargere a gheții; brainstormingul; proiectul; lectura anticipativă; cvintetul; problematizarea; portofoliul; lucrul în grup; lucrul individual; predarea reciprocă; diagrama Venn; dezbaterea; studiul de caz; SINELG; exercițiul etc. La fel va fi activ utilizată pagina web a Serviciului Fiscal de Stat, Legislația fiscală și formularele de dări de seamă fiscale.

Considerarea elevului ca subiect al activității instructiv-educative și orientarea acestuia spre formarea competențelor specifice presupun respectarea unor exigențe ale învățării durabile, printre care:

- rezolvarea de aplicații practice care să permită, pe de o parte, exersarea noțiunilor specifice și construirea unor exemple pentru noțiunile însușite, iar pe de altă parte, rezolvarea unor situații problemă;
- crearea de situații-problemă în contextul cărora elevii să participe la exerciții de cunoaștere și de autocunoaștere;
- realizarea unor observații, studii de caz, elaborarea de proiecte și portofolii, individual și în grupuri de lucru;
- utilizarea unor strategii didactice care să permită alternarea formelor de activitate (individuală, în perechi și în grupuri mici);
- utilizarea calculatorului, a tehnologiei informației și comunicației, a resurselor Internet în activitatea didactică în calitate lor de mijloace moderne de instruire;
- folosirea unor activități de învățare care să conducă la consolidarea unor deprinderi de ordin cognitiv cum sunt: analiza, sinteza, compararea, clasificarea, estimarea, rezumarea;
- dobândirea competențelor de comunicare adecvată în spațiul social-economic.

Cadrul didactic va stabili coerența dintre competențele specifice disciplinei, activitățile și resursele de învățare, mijloacele și tehnicile de învățare.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Ca și în cazul altor unități de curs, se consideră că pentru disciplina *"Fiscalitate"*, se vor aplica cele 3 forme de evaluare principale: *inițială, formativă* (curentă) și *sumativă (finală)*.

Pentru evaluarea scrisă vor fi elaborate teste, fișe, exerciții, studii de caz etc., care au drept scop dezvoltarea la elevi a capacităților de sinteză și de sistematizare a cunoștințelor.

La seminare, lecții practice va fi utilizată evaluarea verbală, scrisă, evaluarea online cu ajutorul diverselor platforme educaționale etc. În contextul digitalizării procesului educațional vor fi valorificate diverse aplicații și platforme: Google Forms, Kahoot, Mentimeter, Testmoze, Quizziz, LearningApps, etc.

Un loc important în procesul de evaluare îi va reveni evaluării studiului individual al elevului, care se va desfășura conform unui grafic stabilit și unei tematici prestabilite prin prezentul curriculum.

Categorii de produse și procese pentru măsurarea competenței. Criterii de evaluare a produselor:

Nr. crt.	Categorii de produse și procese pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1	Formulare de documente elaborate. Portofoliul	- Corespunderea termenilor de referință și sarcinilor; - Corespunderea standardelor și normativelor în vigoare; - Corectitudinea calculelor; - Fundamentarea deciziilor; - Completitudinea setului de documente; - Ținuta lingvistică; - Respectarea termenilor de elaborare.
2	Studiu de caz	- Corectitudinea interpretării studiului de caz propus; - Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora; - Corespunderea soluțiilor, ipotezelor propuse pentru rezolvarea adecvată a cazului analizat;

Nr. crt.	Categorii de produse și procese pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
		- Corectitudinea lingvistică a formulărilor; - Utilizarea adecvată a terminologiei fiscale; - Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului de caz analizat; - Punerea în evidență a subiectului, problematicii și formularea acesteia; - Capacitatea de analiză și de sinteză a documentelor, adaptarea conținutului; - Originalitatea studiului, a formulării și realizării; - Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului analizat de caz.
3	Proiect elaborat	- Validitatea proiectului; - Gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusă; - Completitudinea proiectului; - Structura proiectului; - Acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor; - Calitatea materialului folosit în realizarea proiectului, varietatea surselor de informare, relevanța și actualitatea acestora, semnificația datelor colectate; - Creativitatea și gradul de noutate pe care-l aduce proiectul în abordarea temei sau în soluționarea problemei.
4	Exercițiul sau problema rezolvată	- Înțelegerea enunțului exercițiului; - Corectitudinea raționalmentelor; - Corectitudinea testării ipotezelor; - Corectitudinea strategiei rezolutive; - Corectitudinea rezultatelor. Modul de prezentare și interpretare a rezultatelor.
5	Argumentarea	- Corespunderea formulărilor temei; - Selectarea și structurarea logică a argumentelor în corespundere cu tezele puse în discuție; - Apelarea la propria experiență în argumentarea tezelor puse în discuție; - Utilizarea unui limbaj adecvat și bogat, respectarea normelor literare.
6	Referat	- Respectarea termenului de prezentare; - Conținut logic, corespunzător, original; - Impactul informațional; - Actualitatea datelor; - Sursele bibliografice cercetate; - Tehnoredactarea; - Formularea concluziilor.

Cursul se finalizează cu examen. **Nota finală** se va stabili în proporție de 60% reușita curentă și 40% nota de la examen.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Cerințe față de sălile de curs	
Pentru orele teoretice	Sală de studii Proiector multimedia, ecran, calculator, conexiune la Internet, Codul fiscal.
Pentru orele practice	Sală de studii Proiector multimedia, ecran, calculator, conexiune la Internet, laptop, smartphone, Codul fiscal, documente și dări de seamă fiscale.

XII. Resurse didactice recomandate elevilor

Nr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare
I. Acte normative			
1.	Codul Fiscal al Republicii Moldova nr. 1163-XIII din 24.04.1997. Republicat: MO, ediție specială din 08.02. 2007	https://sfs.md/ro/pagina/codul-fiscal	nelimitat
2.	Legea bugetului de stat pe anul 2023	https://mf.gov.md/ro/content/bug-etul-de-stat-2023-0	nelimitat
3.	Legea Bugetului Asigurărilor Sociale de Stat 2023	https://www.legis.md/	nelimitat
4.	Legea Fondului Asigurărilor Obligatorii de Asistență Medicală 2023	https://www.legis.md/	nelimitat
5.	Legea cu privire la tariful vamal	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=127866&lang=ro#	nelimitat
6.	Codul Vamal al Republicii Moldova	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136158&lang=ro#	nelimitat
II. Lucrări științifice			
7.	BOȘCANEANU, N., <i>Fiscalitate (suport de curs) pentru elevii CNC</i> , anul IV, specialitatea "Contabilitate", Chișinău. ASEM, 2012. ISBN 978-9975-75-623-5.	Biblioteca IP CEEF	5
8.	GOLBAN, O. <i>Completarea notelor de informare privind veniturile achitate și impozitul pe venit reținut pentru anul 2015</i> . În <i>Contabilitate și audit: revistă practico-științifică pentru contabili, manageri, funcționari fiscali, auditori</i> . 2015. Nr.12./ P. 8-13. ISSN 1813-4408.	Biblioteca IP CEEF	2
9.	HÎNCU, R., <i>Metode și tehnici fiscale: Curs universitar</i> . Chișinău: Dep.Ed.-Poligr. al ASEM, 2005. ISBN 9975-75-315-9.	Biblioteca IP CEEF	10
10.	PORCESCU, M., <i>Discrepanța fiscală în Republica Moldova</i> . Simpozionul științific al tinerilor	Biblioteca CEEF	3

Nr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare
	cercetători. Ediția a 13-a. Chișinău, 2015. - Vol. 2. - P. 242-244. ISBN 978-9975-75-749-2.		
11.	SECRIERU A., DRAGOMIR, L., PETROAIA A. <i>Impozitele și taxele locale: Ghidul autorităților publice locale</i> . Chișinău. 2016 (Tipogr. "Bons Offices"). - 108 p. ISBN 978-9975-87-076-4.	Biblioteca CEEF	25
12.	SECRIERU, A., <i>Finanțe publice</i> . Chișinău, 2004.	Biblioteca IP CEEF	45
13.	STRATULAT, O., <i>Impozitele directe</i> . Chișinău: Evrica, 2004.	Biblioteca IP CEEF	1
14.	PLĂMĂDEALĂ, C., <i>Curs rezumativ de lecții la Fiscalitate</i> , Copyright CFBC, 2023.	Biblioteca IP CEEF	2
III. Alte surse de informații			
15.	Aspecte privind achitarea impozitului pe bunurile imobiliare și/sau funciar, 02.06.2022.	https://sfs.md/ro/document/aspe-cte-generale-privind-impozitul-pe-bunurile-imobiliare-sisau-impozitul-funciar	nelimitat
16.	Carta contribuabilului.	https://sfs.md/ro/document/carta-contribuabilului	nelimitat
17.	Ghidul contribuabilului începător, 24.03.2022.	https://sfs.md/ro/document/ghidul-contribuabilului-incepator-aspecte-fiscale	nelimitat
18.	Ghid de achitare a impozitului pe venit.	https://sfs.md/ro/document/ghid-achitarea-impozitului-pe-venit	nelimitat
19.	Ghidul privind achitarea impozitelor și taxelor prin intermediul serviciului MPay și serviciului electronic "Achitarea on-line a impozitelor și taxelor de către persoanele fizice cetățeni", 22.06.2021.	https://sfs.md/ro/document/ghidul-privind-achitarea-impozitelor-si-taxelor-prin-intermediul-serviciului-mpay-si-serviciului-electronic-achitarea-on-line-a-impozitelor-si-taxelor-de-catre-persoanele-fizice-cetateni	nelimitat
20.	Ghidul utilizatorului e-factura, 2022.	https://sfs.md/ro/document/ghidul-utilizatorului-si-e-factura	nelimitat
21.	Manualul privind deservirea contribuabililor Serviciul Fiscal de Stat, 13.10.2022.	https://sfs.md/ro/document/manualul-privind-deservirea-contribuabililor	nelimitat